

Lokal Utveckling Sverige – Vision för 2025- 2035

Vår historia

Leader, som är en akronym på franska för sammanlänkade åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi (Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale), är ett EU-initiativ som vuxit fram ur ett experiment om lokal utvecklingskraft och bestämmande.

Leadermetoden introducerades 1991-1993 som ett sätt att få landsbygdsområden inom EU att blomstra och bemöta svårigheter, som inte verkade gå att lösa genom ett traditionellt styre ovanifrån. Metoden visade sig vara framgångsrik, och 1994 utökades de 217 leaderområdena i Europa till ungefär 1000 stycken i LEADER II (1994-1999). Fokus låg fortfarande vid områden med sämre utvecklingsförutsättningar. Ett år efter Sveriges inträde i EU, 1995, introducerades LEADER II även här och införandet påbörjades av Glesbygdsverket. Då var leader ett okänt fenomen.

Nya idéer

Leader förnyades 2000 till LEADER + (1999-2006) och växte till att omfatta fler typer av landsbygdsområden. Att testa nya idéer präglade perioden. Vid införandet av programperioden 2007-2013 integrerades Leader i EU:s gemensamma jordbrukspolitik, med en minsta budget om 5 % av totala budget. Inom EU fanns 2416 leaderområden. I Sverige betydde det att leaderområden bildades över hela landet, i stället för att som tidigare enbart funnits i delar av landet.

Under därpå följande period, 2007-2013 fortsatte leaderarbetet med oförminskad styrka. Under den perioden var det länsstyrelserna runt om i landet som var handläggande myndighet.

När programperioden 2014-2020 skulle starta infördes möjligheten att finansiera utvecklingsprojekt med medel från flera europeiska struktur- och investeringsfonder, och Leader blev Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden. Genom detta steg kunde man arbeta med leadermetoden även längs kuster och i vattendrag samt i urbana miljöer. Perioden förlängdes till 2023 när nästa programperiod trädde i kraft.

Utbytet mellan leaderområdena har alltid varit viktigt och 2015 bildades Lokal Utveckling Sverige (Lokal Utveckling Sverige), intresseförening för Sveriges leaderområden för att driva gemensamma frågor, ha en samlad röst i dialog med myndigheter och andra aktörer samt stärka leaders roll i samhället. År 2022 togs beslutet att inrätta en verksamhetsledartjänst för Lokal Utveckling Sverige.

I programperioden 2023-2027 har vi 40 leaderområden i Sverige, samt ett antal periodöverlappande områden som kommer att stänga sin verksamhet. I denna period finns inte möjlighet till flerfondslösning. Samtliga svenska LAG är medlemmar i Lokal Utveckling Sverige vilket gör att vi har en bas om över 600 "landsbygdsexperter" från olika sektorer och olika nivåer.

Nu står vi inför utmaningen att lyfta föreningen Lokal Utveckling Sverige till en ny nivå. En nivå där vi tar rollen som en naturlig part när det kommer till att utforma den lokala utvecklingen i hela Sverige så att den blir effektiv och utgår ifrån de lokala behoven. För att det ska vara möjligt behövs ett förstärkt kansli som har kapacitet att bidra med kunskaper om de lokala behoven till beslutsfattare på olika nivåer - lokala, regionala, nationella och internationella - så att de medel som avsätts styrs av kloka regelverk och förordningar.

Vår vision

Livskraftiga landsbygder genom lokal utveckling och samverkan.

Vårt syfte

Lokal Utveckling Sverige är en nationell, partipolitiskt och religiöst obunden intresseförening för organisationer som arbetar med Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden. Föreningen arbetar för att stärka och vidareutveckla leadermetoden. Lokal Utveckling Sverige är en resurs för att föra fram och driva frågor gällande leadermetoden i ett nationellt och internationellt perspektiv och påverka organisationer, myndigheter och beslutande organ, samt genom att öka kunskapsutbytet mellan leaderorganisationerna.

Vår värdegrund – de sju principerna

Lokal strategi - I vårt land ser våra landsbygders förutsättningar väldigt olika ut. Alla leaderområden har därför en egen, unik, strategi som är lokalt förankrad och framarbetad utifrån faktiska behov och utmaningar. Samtliga strategier utgår även ifrån andra utvecklingsplaner och strategier, lokalt, regionalt och nationellt. Leaders strategi ska korrelera med dessa och förstärka insatser.

Underifrånperspektiv - Utvecklingsarbetet utgår från de som bor och verkar i området, som ser utmaningarna och har lösningarna. Strategin är lokalt förankrad, det finns en lokal närvaro och bred representation i styrelse, projekten initieras och drivs underifrån.

LAG (styrelsen) - Leaderföreningen är en så kallad lokal aktionsgrupp (LAG). Föreningens styrelse har i uppdrag att leda utvecklingen utifrån den lokala utvecklingsstrategin. Styrelsen är sammansatt av personer med bred kompetens och lokal förankring. Tillsammans företräder de samtliga tre sektorer – ideell, privat och offentlig.

Innovation - Leader är en inkubator för idéer. Projekt som beviljas leaderstöd ska vara innovativa på den plats där de ska genomföras. Det kan exempelvis handla om nya sätt att lösa problem, en ny produkt, en ny metod eller en ny process.

Integrerade insatser - Den lokala utvecklingsstrategin utgör ett ramverk för vilka insatser som kan beviljas under programperioden. Varje enskilt projekt blir en pusselbit som bidrar till strategins målluppfyllelse.

Nätverk - Nätverk skapas inom projekt, men också mellan dem. Nätverk kan bidra till långsiktiga och hållbara resultat. Här bidrar LAG med sina nätverk som skapar synergier i genomförandet.

Samarbete - Samarbete kan växla upp lokala projekt. Flernivåsamverkan och utbyten över gränser ger ofta en ny och spännande dimension till den egna verksamheten. Här bidrar LAG med pusselbitar för att hitta samarbeten.

Vårt uppdrag- idag och i framtiden

Lokal Utveckling Sveriges uppdrag är att verka för våra medlemsorganisationer och tillsammans arbeta för lokal utveckling av Sveriges landsbygder, där våra sju principer genomsyrar vår tanke, vår själ. Tillsammans för vi ut EU till köksbordet, genom konkret nytta och utveckling i de projekt vi coachar och finansierar.

Lokal Utveckling Sverige verkar för att leadermetoden ska få bredare spridning då metoden både är en beprövad metod som funnits i Sverige i snart 30 år, och för att det är en metod som skapar långsiktighet och uppväxling i flera olika led.

Lokal Utveckling Sverige bidrar till samhällsutvecklingen lokalt då våra aktiviteter och de projekt som beviljas utvecklingsmedel skapar förutsättningen för utveckling. Vi ser att projektets aktiviteter skapar "ringar på vatten" effekter och kan fortsätta att växa efter ett avslutat projekt. Det är styrkan i leader. Det som skapas med metoden är en allmännyttig aktivitet som ägs och bevaras av de som bor, verkar och lever där.

Sveriges landsbygder med sitt civilsamhälle är och har varit beredda vid krissituationer och är snabba på omställning när det krävs. Leader kan bidra med att stärka landsbygders och samhällets motståndskraft vid krissituationer och hjälpa till att bygga beredskap. Leader kan, med en bredare verktygslåda för insatser, bidra till en bättre försörjning av lokal arbetskraft och bistå i att lösa komplexa utmaningar lokalt.

Vårt bidrag

Leader bidrar till att:

- stärka och utveckla Sveriges landsbygder.
- decentralisera makten ut till den lokala nivån.
- öka egenmakten över det lokala samhället vilket stärker demokratin och det lokala perspektivet för utvecklingsfrågor.
- vitalisera civilsamhället och arbetar långsiktigt.
- kanalisera den utvecklingskraft och snabbhet till omställning som finns i våra landsbygder.
- Leader är den metod och finansieringsmöjlighet som finns för att finansiera och initiera lokal utveckling.
- föra ut EU till köksbordet och därigenom legitimerar leader vår delaktighet i unionen och stärker den lokala känslan av att vi tillhör en gemensam sak – ett gemensamt arbetssätt.
- med 40 LAG-styrelser som med sina cirka 600 ledamöter bidrar med kunskaper och erfarenheter som leder till ett effektivare nyttjande av de ekonomiska medel som avsätts.

Organisationen Lokal Utveckling Sverige

Lokal Utveckling Sverige är en ideell förening och våra medlemmar är de leaderområden som verkar runt om i Sverige. Vi har sedan 2015 verkat för ett effektivt genomförande av leaderprogrammen i Sverige genom samverkan dels internt mellan medlemmar, dels extern gentemot myndigheter och organisationer som arbetar med frågan om landsbygdsutveckling. Styrelsen består av en blandning av förtroendevalda och tjänstepersoner med bred geografisk förankring över Sverige.

Vi värnar trepartnerskapet mellan ideell, privat och offentlig sektor

Vi värnar det lokala inflytandet och beslutandemakten med underifrånperspektiv

Vi understödjer och driver utvecklingsarbete lokalt

Vi tror på att kraften ligger i samverkan

Vi vet var utvecklingsbehoven finns

Vi testar nya grepp och räds inte utmaningar

Vi förstärker utvecklingskraften som finns i våra bygder

Vi jobbar för utveckling av HELA Sverige

Var vill vi vara 2035

År 2035 är leaderkontor tydligt etablerade som lokala noder dit man vänder sig för hjälp och vägledning i utvecklingsfrågor.

År 2035 är leaders verktygslåda bred och funktionell, vilket innebär att de utvecklingsutmaningar vårt samhälle möter vad gäller infrastruktur, hälsofrågor, demografi, service och andra områden kan hanteras genom leadermetodiken.

År 2035 är leader en etablerad och respekterad part för lokal samverkan i lokala partnerskap och forum där lokala och regionala utvecklingsfrågor behandlas, vilket kan vara på landsbygdsbygden eller i staden.

År 2035 är förvaltningsstrukturen i Sverige förändrad, så att leaders underifrånperspektiv med trepartnerskapet utgör en viktig del när lokala utvecklingsutmaningar hanteras. Leadermetodens underifrånperspektiv är tillämplig både för landsbygds- och statsutmaningar där man vill ha bestående förändring över tid med förankring i lokalsamhället.

År 2035 är Lokal Utveckling Sverige en etablerad part på nationell nivå/internationell nivå, och tar del i de nationella och internationella forum där utvecklingsfrågor hanteras och diskuteras.

År 2035 råder en samsyn kring regelverk och tillämpning av leader inom EU så att det underlättar internationellt utbyte och utvecklingsarbete.